

Hugues répond à plusieurs autres questions sur le même sujet de l'origine de l'âme, qui lui avaient été proposées par Graphion, ou qu'il se proposa lui-même; il cite encore saint Augustin, dans les écrits duquel cette seule lettre montre suffisamment qu'il était très-versé. D. Martenne l'a donnée au public dans son *Trésor d'anecdotes*. Il est fâcheux qu'un écrivain qui avait autant de talent pour écrire, de lumière et d'exactitude, ne nous ait pas laissé d'autres productions de sa plume, ou qu'elles ne soient pas parvenues jusqu'à nous.

HUGONIS DE RIBODIMONTE

EPISTOLA

AD G. ANDEGAVENSEM.

Respondet propositæ quæstioni, An anima primi nominis facta fuerit ex nihilo; et quomodo contrahatur peccatum

(MARTENE, *Ampl. Coll.* I 481, ex ms. Clarimarisici.

Hugo Ribodimontensis G. Andegavensi.

Quæstioni tuæ rescribere amor imperat, imperitia denegat; dilectio jubet, negligentia prohibet; benevolentia suggerit, difficultas negat: sed, qui vere diligit, toto affectu se totum ei quem diligit totus impendit, difficultatem pro amico spernit, negligentiam abjicit, imperitiam non præterdit. Quærenti itaque tibi non ut debeo, sed pro captu meo, respondeo. Quæris a me utrum anima primo homini data, de nihilo facta sit, an de præjacenti materia? Dicimus autem si ex materia: vel corporea? vel incorporea? Si ex corporea facta dicitur, videtur quidem ex corpore posse fieri corpus, non autem ex corpore spiritus. Quomodo enim ex corporea materia potest fieri rationalis essentiæ intellectualis vita? Si vero dicis ex incorporea, quæ est illa? Si rationalis erat illa materia, quem usum rationis habebat? Si sine peccato erat, videtur quidem non in animam esse tormata, sed deformata, cum toties anima peccatum incurrat. Si vero rationalis erat, quomodo irrationale rationalis animæ erit materia? Si autem vivebat, utrum beata, vel misera? Si beata, ibi quidem melius erat; hic enim per animam plures incurrit molestias: si vero misera, quæ mala præcesserant merita? Errant quidem qui credunt animam esse partem divinæ substantiæ, cum anima et mutabilis existat, et peccatum incurrat, et pro peccatis Domino pœnas luat. Errant etiam qui animam dicunt esse corpus, cum ipsa sit spiritus, non creator, sed creatus. Errant quoque, qui animas pro malo vitæ merito dicunt in corpore pœnaliter infusas, cum nondum natos Jacob et Esau nihil egisse boni, aut mali dicat Apostolus.

Quæris etiam unde singulorum singulæ fiunt animæ? Respondemus: A diversis diversa sentiuntur; sed manifesto sanctæ Scripturæ diffinitum non legimus, utrum ex anima prima, primo homini data, cæteræ traducantur, an novæ singulis increentur an

A ab initio jam existentes, vel a Domino missæ, vel spontanea voluntate corporibus illabantur. Si ergo animæ, nisi ex traduce veniunt, et sine peccato sunt, cum in corpora veniunt, unde originale peccatum incurunt? carni namque soli ex Adam venienti, cum sine ratione sit, quis ei peccatum imputabit? Quomodo autem qui peccatum non fecit, in debitam peccati alterius pœnam incurrit? Scimus autem quia postquam Adam peccavit, corpus ejus motum concupiscentiæ, et fomitem peccati contraxit. Anima itaque, cum unitur carni peccati fomitem habenti, non eam peccatricem, sed ad peccandumabilem invenit; huic unita consentit, hanc vivificat, hanc diligit: unde et rationem aliquando postponit, et corporeis sensibus primo se totam impendit. Dum autem fomiti peccati consentit, et consentiendo contrahit. Peccat itaque voluntate, non necessitate; sed que peccat, peccati pœnam juste tolerat: juste ergo damnatur, nisi per ecclesiam ei subveniatur. Sed dicimus: Si peccat voluntate, potest non peccare, potest sine peccato esse; non igitur necessario peccat, non ergo necessaria est nostræ redemptionis hostia. Sed quorsum ista? siquidem fides Ecclesiæ attestatur, quia necessarius est Christus; quia necessaria baptismi gratia, necessaria est redemptio nostra. Quare necessaria est et culpa? Si autem necessaria, quomodo voluntaria? sed omne peccatum est ex voluntate. Augustinus quippe dicit: Certus sum animam nulla Dei culpa, nulla Dei necessitate, vel sua, sed propria voluntate, in culpam esse collapsam. Quid ergo? Attende diligentius quæ jam præmisimus: Omnis namque anima invisibilibus nexibus unita carni peccati fomitem habenti, consentit quidem carni motum concupiscentiæ contrahenti. Omnis ergo peccat. Si omnis peccat, quantum ad actum, necessaria est culpa: quare necessaria et redemptio nostra; sic et quibusque fidelibus in hac vita viventibus pœnitentiam necessariam esse dicimus: necessariam quidem, non quia boni per

gratiam reparati, adjutrice gratia, sine peccato esse possint, sed quia fomes peccati et lex membrorum ad agonem in hac vita semper relinquitur. Unde semper cadimus, semperque a Domino debitam nostram dimitti petimus; semper ergo, dum vivimus, necessario veniam rogamus, quia, quantum ad actum, necessario peccamus.

Quæris etiam: Si de nihilo quotidie novæ sunt animæ, quomodo verum quod scriptum est: Qui vivit in æternum, creavit omnia simul? Dicimus autem, quia vere simul omnia facta sunt; tunc enim, vel in actu proprio, vel in materia, facta sunt singula. Animæ ergo quæ modo, ut quidam volunt, de nihilo fiunt novæ, per consimilitudinem ibi quoque sunt factæ. Prima enim anima ad imaginem et similitudinem Dei facta est; hæc vero natura in singulis animabus ipsa est. Quæris quoque si anima non ex traduce propagatur, quando corpori infunditur, utrum quando semen emittetur: an emissum, quando concipitur: an conceptum, quando formatur? Legimus quidem in Moyse: « Qui percusserit mulierem prægnantem, et illa abortierit; si formatus fuerit, reddat animam pro anima; si formatus non fuerit, muletetur pecunia (Exod. xxi). » Per hæc igitur volumus intelligi prius formato corpori nunquam animam infundi: quia prius convenit domum preparari, et sic habitatorem ingredi. In Adam quippe prius formatum est corpus, deinde spiritus insuflatus. Sed forsitan secundum spontaneum motum formato jam corpore, incipit anima vigere, quæ quæta motu ibi et antea potuit inesse. Quomodo enim concreescere et coagulari, et ad formam usque provehi potuit, si prius inanimatum fuerit? Qui autem animam ex parente cum semine carnis infundi asserunt; si animam ex anima corporeo semine trahunt, quid aliud animam, quam corpus esse convincunt? Si autem ex incorporea incorpoream trahunt, quid dicunt? an pars ex anima infunditur quæ concreseat in animam quæ formetur? sed extendi atque concreescere, et in partes dividi, nec animæ quidem convenit, sed corpori. Quod si patris anima se totam in filium transferat, ut et in filio sine sui detrimento animam faciat: quid est aliud dicere, quam non multas animas, sed unam omnium animam esse? Augustinus quidem

A dicit: Mirum, si ullus sensus humanus comprehendit, quoniam modo tanquam lucerna de lucerna accendatur, et sine detrimento alterius alter ignis existat, sic anima de anima parentis fiat in prole, vel traducatur in prole, utrum incorporeum semen animæ suæ quadam occulta et invisibili via seorsum ex patre in matrem fluat, cum sit conceptus in femina; aut, quod est incredibile, in femine corporis lateat. Cum autem fluunt irrita sine ullis conceptis semina, utrum semen animæ non simul exeat, an summa celeritate, atque atomo temporis unde exierat recurrat, an pereat; et si perit, quomodo ipsa, cujus semen mortale est, immortalis est anima; an immortalitatem tunc accipit quando formatur, ut vivat. Item, si origo animæ lateat, dum tamen redemptio clareat, periculum non est. Neque in Christum credimus, ut nascamur, sed ut renascamur, quomocumque nati fuerimus. Item, etsi utrum anima ex traduce descendat, vel non, quemadmodum explicari possit ignorem, illud tamen credo quod et hinc divinatorum eloquiorum clarissima auctoritas esset, si homo id sine dispendio promissæ salutis ignorare non posset. Item, Mediatoris animam nullum ex Adam traxisse dubitare fas non est. Si enim nulla propagatur ex altera, ubi omnes tenentur propagatæ carne peccati, quanto minus credendum est ex propagine peccati eis animam Christi venire potuisse, cujus caro venit ex Virgine, non libidine concepta, sed fide? Si autem peccato primæ animæ peccatricis, ideo cæteræ tenentur obnoxie, quia ex illa sunt propagatæ, profecto illa quam sibi Unigenitus coaptavit, aut peccatum inde non traxit, aut omnino inde non tracta est. Neque enim non potuit animam sibi trahere sine peccato, qui solvit nostra peccata, aut qui novam creavit animam ei carni quam sine parente fecit, ex terra non potuit novam creare carni, quam sine viro sumpsit ex femina.

Ista dilectioni tue scribere volui, qui tibi nihil omnino negare potui. Si ex his ergo dubitare incipias, a sapientibus dubitata requiras. Si qua vero meliora, Deo volente, super his invenire poteris, amoris debito mihi quoque rescribere non graveris. Vale, charissime.

ANNO DOMINI MCXXV

PONTIUS ABBAS CLUNIACENSIS

NOTITIA

(Gallia Christiana nov. edit. IV, 1134)

Pontius de Mergueil, filius Petri Merguliensis comitis, prior quondam S. Martialis, vel, ut alii vo-

lunt, S. Pontii monachus, ex Biblioth. Clun., col. 1310, seu alterius ecclesiæ monachus, quam Clunia